

KONSULTANT KRAJOWY
W DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA GINEKOLOGICZNEGO I POŁOŻNICZEGO
mgr Leokadia Jędrzejewska
adres do korespondencji: 54-207 Wrocław, ul. Na Ostatnim Groszu 70/12
tel. kom. 691 85 20 69, e-mail: l.jedrzejewska@wp.pl

KK/13/03/09

Wrocław, dnia 18 marca 2009r.

Stanowisko
w sprawie wykonywania zawodu przez położne zatrudnione na stanowiskach pielęgniarek

Ustawa z dnia 5 lipca 1996r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 57 poz.602 – tekst jednolity z 2001r. z późn. zm.) określa zasady i warunki wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej. Pielęgniarka uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły pielęgniarskiej i uzyskuje tytuł zawodowy pielęgniarki. Położna uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły położnych i uzyskuje tytuł zawodowy położnej. Stosownie od uzyskanych tytułów zawodowych otrzymują prawo wykonywania zawodu pielęgniarki lub prawo wykonywania zawodu położnej, które uprawnia do wykonywania tych zawodów.

Wykonywanie zawodu pielęgniarki (art.4 ust.1) polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz z zakresu promocji zdrowia.

2. Udzielanie świadczeń, o których mowa w ust. 1, pielęgniarka wykonuje przede wszystkim poprzez:
- 1) rozpoznawanie warunków i potrzeb zdrowotnych,
 - 2) rozpoznawanie problemów pielęgnacyjnych,
 - 3) sprawowanie opieki pielęgnacyjnej,
 - 4) realizację zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji,
 - 5) samodzielne udzielanie w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych,
 - 6) edukację zdrowotną.

Wykonywanie zawodu położnej (art.5.ust.1) polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz promocji zdrowia, w zakresie opieki nad kobietą, kobietą ciężarną, rodzącą i położnicą oraz noworodkiem.

2. Udzielanie świadczeń, o których mowa w ust. 1, położna wykonuje przede wszystkim przez:
- 1) prowadzenie działalności edukacyjno-zdrowotnej w zakresie przygotowania do życia w rodzinie, metod planowania rodziny oraz ochrony macierzyństwa i ojcostwa,
 - 2) rozpoznawanie ciąży i sprawowanie opieki nad kobietą w przebiegu ciąży fizjologicznej oraz przeprowadzanie badań niezbędnych w monitorowaniu ciąży fizjologicznej,
 - 3) kierowanie na badania konieczne do jak najwcześniejszego rozpoznania ciąży wysokiego ryzyka,
 - 4) prowadzenie porodu fizjologicznego oraz monitorowanie płodu z wykorzystaniem aparatury medycznej,

- 5) przyjmowanie porodu siłami natury wraz z nacięciem i szyciem naciętego krocza,
- 6) podejmowanie koniecznych działań w sytuacjach nagłych, do czasu przybycia lekarza, w tym przyjęcie porodu z położenia miednicowego oraz ręczne wydobycie łożyska,
- 7) sprawowanie opieki nad matką i monitorowanie przebiegu okresu poporodowego,
- 8) badanie noworodków i opiekę nad nimi,
- 9) realizację zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji,
- 10) samodzielne udzielanie w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych,
- 11) profilaktykę chorób kobiecych i patologii położniczych.

Od analogicznej definicji zawodu pielęgniarki, definicja zawodu położnej różni się ona końcowym sformulowaniem ograniczającym grupę świadczeniobiorców jej opieki.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 210, poz. 1540), określa uprawnienia do samodzielnego wykonywania świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę lub przez położną, bez warunków lub pod warunkiem ukończenia właściwego rodzaju kształcenia podyplomowego przeznaczonego dla pielęgniarek czy dla położnych, lub dla pielęgniarek i położnych.

Położna nie może udzielać samodzielnie świadczeń wskazanych w rozporządzeniu do wykonywania przez pielęgniarkę i odwrotnie.

Przepisy dotyczące kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych obowiązujące do 2003r. i rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1922), wyraźnie określały/określają, dla jakie grupy odbiorców specjalizacja lub kurs był/jest przeznaczony.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz.1923) organizator kształcenia przed dopuszczeniem pielęgniarki, położnej do specjalizacji, kursu kwalifikacyjnego, specjalistycznego czy doksztalającego powinien dokonać weryfikacji dokumentów uwzględniając m.in.: posiadane prawo wykonywania zawodu, określony staż pracy w zawodzie.

Niedopuszczalnym jest, aby do uczestnictwa w kursie przeznaczonym dla pielęgniarek (endoskopia, szczepienia ochronne i inne) były kwalifikowane osoby posiadające prawo wykonywania zawodu położnej.

Położna niezależnie od rodzaju ukończonego kursu czy specjalizacji przeznaczonej dla pielęgniarek, lub dla pielęgniarek i położnych, nie może wykonywać zawodu w innym zakresie niż to wynika z treści cyt. art.5 ust.1 ustawy.

Zgodnie z art. 44 ust.1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z późn. zm.), za zarządzanie publicznym zakładem opieki zdrowotnej ponosi odpowiedzialność kierownik zakładu, który jednocześnie jest przełożonym wszystkich pracowników w nim zatrudnionych. W związku z powyższym kierownik zakładu, podejmując decyzję o sprawach kadrowych, w tym związanych z oceną kwalifikacji pracownika na danym stanowisku, odpowiada za zatrudnienie na danym stanowisku pracy osoby posiadającej wymagane przepisami kwalifikacje.

Uwzględniając powyższe stwierdzam, że wykonywanie zawodu pielęgniarki przez położne nieposiadające formalnych kwalifikacji zawodowych, jest w świetle obowiązujących przepisów niedopuszczalne a zatrudnianie położnych na stanowiskach pielęgniarek świadczy o nieznamości prawa przez kadrę kierowniczą zakładów opieki zdrowotnej.

Nawet udokumentowana i wieloletnia praca położnej na stanowisku pielęgniarki, jest traktowana jako przerwa w wykonywaniu zawodu i nie upoważnia osoby do podjęcia pracy na stanowisku położnej bez przeszkolenia.

Osoba nie wykonując zawodu położnej ponad 5 lat nie traci uprawnień do jego wykonywania, bowiem raz nabyte uprawnienia do jego wykonywania są uprawnieniami na całe życie, jednakże podjęcie wykonywania zawodu położnej, po przerwie w wykonywaniu zawodu dłuższej niż pięć lat wymaga odbycia przeszkolenia.

Program i sposób odbywania przeszkolenia są ustalane wewnętrznie przez okręgowe rady pielęgniarek i położnych (art. 15. ust.1 i 2 ustawy).

**Konsultant Krajowy
w dziedzinie pielęgniarstwa
ginekologicznego i położniczego**

Leokadia Jędrzejewska